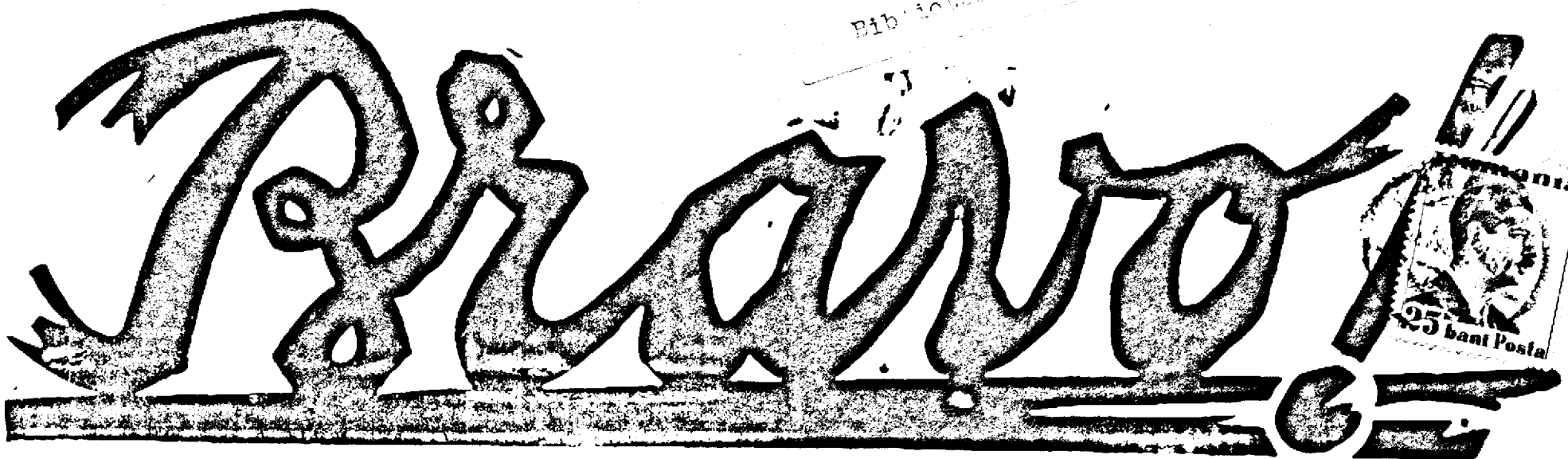

Deblocare

Un bătrân: und sfârșit; un tânăr: un început.

Un sfârșit: moarte; un început: viață.

Un bătrân: o consumare a unei energii până la epuizare, deci o imposibilitate de a mai crea ceva util; un tânăr: o desfășurare de energie, deci o posibilitate de a crea ceva nou, ceva util.

Cantitatea de energie, pe care o are un om, cu timpul, scade și ajunge la o limită, când puterea de a crea se micșorează în proporție inversă cu vârsta. Cu cât vârsta este mai mare, cu atât este mai mică puterea de a crea, deci se impune ca un om, care ocupă o funcție oarecare, la un timp dat să fie înlocuit.

Din punct de vedere moral, trebuie să-i se dea unui om, care a muncit o viață întreagă, puțința și trăinscă bătrânețea retras, în liniște, iar unui tânăr puțința de a valorifica puterea de a crea, fără ca energia lui să se irosească fără rost.

Astfel fiind situația, se impune o deblocare în funcțiunile civile, prin pensionarea bătrânilor, șablo-nizați în formule învechite, greoi, incapabili să înțeleagă ritmul vieții, pe care-l cere viața de azi.

Prin această deblocare, s'ar rezolva, în parte, și problema șomajului intelectual, dând posibilitatea tineretului să ocupe locurile rămase vacante, în urma pensionării lor și dându-i posibilitatea să ocupe locuri în conducere.

Viața Statului, datorită războiului și crizei, ce a urmat, a suferit transformări radicale în orânduiri-ei, iar amestecul lui în domeniul privat din ce în ce mai mult, a fă-căut ca atribuțiunile să i se mărească în mod considerabil, având un raport din ce în ce mai complex. Pentru satisfacerea nevoilor nou create, se cere o altă mentalitate, altă simțire, decât cea a bătrânilor. Aceștia sunt prea anchilozati în formule vechi, pentru a putea înțelege și satisface aceste nevoi.

Tineretel, prin elan și dinamism, încează să satisfacă aceste noi nevoi cu metode noi. Dar în loc să fie folosit, este ținut la distanță.

Toate aceste ne fac să sperăm că deblocarea cadrelor armatei a fost numai preludiul unei ere noi pentru tineret și că încurând va fi în-produsă și în funcțiunile civile, dând un alt aspect vieții de Stat.

Nimic de zis, bătrânețea are ca-lități. Mai rece, mai puțin entusias-mată, este mai cumpătată, judecă lucrurile mai temeinic, fiind mai prudentă, nu se avântă în lucruri riscante, cu urmări neprevăzute. Recunoaștem aceste calități, dar pretindem să stea la o parte, ca să ne praveghetori, atrăgându-ne aten-ținea, când, eventual, am greșit, și în nici un caz să nu stea în calea noastră.

Cinci milioane și 54 victime

Escrocheriile comise de soții Csermak în țară și streinătate

Escrocheriile comise în Arad de Francisc Csermak și soția sa, au avut un mare răsunet la sfârșitul lunii Februarie când au fost de-puși în arestul preventiv al tribuna-lului, de unde n'au mai eșit nici acum. De atunci au trecut 8 luni și rasunetul starnit de această afacere este departe de a se stinge, după cum departe e încă și timpul când instrucția va clarifica în mod defi-nitiv vastele și complicatele escro-cherii comise de cetățenii streini, cari sunt soții Csermak. Credem ca e de datoria noastră să recapitulăm toate faptele ce s'au petrecut dela izbucnirea afacerii și până acum, arătând unele lucruri cari n'au fost cunoscute atunci. Bine înțeles, fa-cea lucrul acesta numai în limita posibilităților pentru a nu împieta asupra bunului mers al muncii enor-me a judecătorului de instrucție. Avem credința că făcând acest lu-cru ne îndeplinim și o datorie față de opinia publică și față de oamenii cinstiți, arătând metodele întrebui-nate de escroci și punându-i în gar-dă în fața altor încercări similare. Reportajul nostru va fi puțin cam lung, ocupând mai multe numere, dar tot pe atât de interesant el cu-prinzând și câteva lucruri inedite. Aceste spuse, să începem relata-re a faptelor.

Soții Csermak sosesc la Arad.

Prin Aprilie 1935, soții Csermak, împreună cu cei cinci copii ai lor sosesc la Arad, venind din Jugosla-via. Drept bagaj, 2—3 valize de mână, cu lucrurile strict necesare. Imdată după sosirea la Arad, în timp ce-și căutau locuință, au cu-noscute pe d. Victor Puticiu și soția acestuia. Repede s'au împrietenit și soții Csermak au spus că vin din Jugoslavia și că bagajele urmează să le sosească în cel mai scurt timp. Aceste bagaje, după spusele lor, constau dintr'un cufăr mare în care ar avea 35 kgr. veselă de argint, co-voare persiene, haine, tablouri pre-țioase și bare de aur în greutate de 7 kgr. jumătate. Au mai spus că au și au arătat o scrisoare scrisă pe o blanchetă a băncii Anglo-Cehoslo-vace, din care rețea că sunt pose-sorii sumei de 6 milioane coroane cehoslovace — aproximativ 30 mi-lioane lei — pe care însă, din cauza greutăților întâmpinate de pe urma legii pentru controlul devizelor, nu au putut-o aduce cu ei. Despre scri-soare, s'a stabilit ulterior că a fost falsă...

Cu aceste laude și cu aere de oameni pentru cari banul nu con-tează, soții Csermak au reușit să se facă crezuți. Imediat au început să ceară bani împrumut pentru a plăti diferite taxe în vederea aducerii în țară, mai întâi a bagajelor din Ju-goslavia, apoi a banilor din Ceho-slovacia și din Ungaria, unde au

afirmat, li-a murit un unchi dela care au moștenit mai multe palate și o enormă sumă de bani. Primele victime — respective, primii credi-tori — au fost soții Putici, cari i-au și însoțit în călătoriile făcute la Bu-curești pentru facerea diferitelor intervenții în vederea aducerii ave-rii, pe cale legală, în țară. Inceputul fiind făcut, soții Csermak și-au în-tins mâinile mai departe și având garanța soților Putici, și-au deschis credit la nenumărate magazine din oraș, cumpărând tot felul de lucru-ri, utile și nu și, neplătind nicăiri nimic.

Credit, credit, credit...

Totul era luat pe credit. Pâinea de toate zilele ca și bijuteriile scum-pe; laptele ca și bomboanele, șoco-lata și prăjiturile din cofetării; flo-urile întocmai ca ciorapii și rochiile... Tot. Și comercianții dădeau... Cum să nu dea dacă garantau soții Putici că averea — 80 milioane lei — va veni încurând și toți vor fi plătiți până la ultimul leu? Dar timpul trecea mereu și nu so-sea nimic. Nici cufărul din Jugo-slavia, nici banii din Cehoslovacia și nici moștenirea din Ungaria. Alte călătorii la București. Pentru aceste trebuiau bani. Și bani au găsit la destui naivi. Și au împrumutat, 10 lei cu aceiaș ușurință ca și zecile de mii. Nu odată, ci de nenumărate ori au ridicat dela fiecare creditor. Pretextul acelaș: trebuie plătită taxa noui pentru aducerea în țară a milioanei. Și când n'au mai gă-sit bani în Arad, au găsit în Bucu-rești destui naivi cari să-i împrumu-te. Cităm un caz: au împrumutat dela Victoria Stan, cameristă la ho-telul Union — acolo trăgeau escro-cii! — suma de 90.000 lei, economii adunate cu multă trudă. Au luat-o fără nici o tresărire de conștiință, promitându-i că i se va restitui în timpul cel mai scurt. Femeia nu și-a mai văzut banii. Când bărbatul ei a aflat de chestiune, a divorțat, iar femeia, sub povara celor două ne-norociri, a încercat să se sinucidă. Acum, cine ar putea ști pe unde-i...

Pentru liniștirea creditorilor, soții Csermak încă aproape dela începu-tul escrocheriilor s'au referit la un oarecare Jan Kratochwill — depu-se de asemeni în arestul preventiv — inginer, corespondent pentru Bucu-rești a Institutului Cehoslovac de export din Praga. Acesta afirmă despre sine că e sau că a fost func-tionar la sucursala din București a băncii Anglo-Cehoslovace de Credit din Praga și a Consulatului Cehoslovac din București. Acest Jan Kratochwill — căruia-i rezervăm capitolul următor din reportajul nostru — a fost și la Arad, dând asigurări creditorilor că vor primii banii în curând.

Autoritatea acestuia, — de func-

ționar al băncii prin care se vor donanța banii și de funcționar consultatului cehoslovac, a mai o doză de speranță creditorilor. nici răbdarea lor nu putea fi c la infinit și la 1. Februarie 1937 unul dintre creditorii bucureș a făcut denunț contra soților Csermak. Au urmat alte denunțuri și garanța a început munca pei clarifica-acestei complicate afac-e. De atunci se lucrează mereu. Fi-dosarul a trecut de 800, num-victimelor a ajuns la 54, sur-escrocate la aproape 3 milioane iar în arestul preventiv stau persoane: pictorul Francisc Csermak, soția sa Maria Horvath și ginerul economic Jan Kratochwill. În oraș, stau cele 54 victime așteaptă să le fie restituite sur-cu cari au fost escrocate...

Cine este Jan Kratochwill?

Am vorbit mai sus de Jan Kratochwill. Cine e acesta? Un tânăr, 26 ani, care a afirmat despre că este și că a fost funcționar a cursalei din București a băncii credit Anglo-Cehoslovacă din-ga, funcționar la Consulatul Cehoslovac din București, lector al surile de seară dela Academia merțială din București. Cert însă că Jan Kratochwill a fost sier la Academia Comercială și numit corespondent pentru Ro-mania a Institutului Național de port din Praga. A mai fost și prezentant al publicațiunii ec-mice „Stetovy Obchod“ din Pra-ga.

Cum a ajuns Jan Kratochwill legături cu soții Csermak? E v-mă sau capul escrocheriilor co-de ei? Nimic nu se știe până ac-dar până la urmă chestiunea v-clarificată de d. dr. Huțiu, jud-torul de instrucție.

Credem că și până atunci e-să înregistrăm cele două versiuni circula asupra misteriosului și-gantul Jan Kratochwill.

Victimele susțin, nici mai n-nici mai puțin, decât că Jan Kratochwill este capul unei bande escroci internaționali și că Csermak sunt numai doi di-membrii executanți ai bandei. privește rolul jucat de Jan Kratochwill în escrocheriile comise de Csermak în Arad, sunt o serie lucruri într'adevăr inexplica-ble. Alegem câteva din ele, multe ne-tem pentru a nu produce dificu-ți în calea instrucției.

Jan Kratochwill a fost în-tembrie anul trecut la Arad și prezentat la creditorii — a-erai creditorii, azi sunt victime mai importanți, cărora le-a c-mat și garantat sosirea pe cale-gală a banilor, adică a celor milioane lei. În vizitele făcute

(Continuare în pagina II)

n Nojiță scrie:

Iacă mă că trecu și târgu Aradului și nu fu pic ge ploaie ca la șielelece târguriase că bgieții rumâni viniți să vândă nuși și mniere gi prunie măhuri și spijă gi roace, scări și

și coșle nu sor mai scâldat în și belți ca intralți ani. Numa și gi șie o fost anu aiesta așe vâ spun io. Apu dară domnu rmeșcer Coțoi o sococit că treșie târgu gi toamnă iară acă foile și scriu gi casa oraș și gi iel că nare erie gi nare vîn la târg șiși lasă bani e niegoțuri. Și ca să nu fi domnu polgarmeșcer so soco ar fi bine să muce târgu cu amănă mai naince. Și lo muș avut noroc că ați văzut cu șie vremie faină fu la târg bătăți binie gi samă că Jioi așe o și înșieput să ploaie da e numa tumna binie ca să târgu. E numa amu ploaia așeia carie so păcălit că no ară șie strica că târgu so fost tumna binie Marti sara așe pona ploaie o râmăa cu huraș flace gi șiudă și domnu polșcer numa să uita la ie rârșin oblocu gila cântălăria lui sa orașului. Noa așe fu dară și gi toamnă gin anu aiesta mi șiudă că niși unu gin și nit la târg nu mni adus și șce nuși o nișce mniere gi

apu geabunăsama ați băgat și samă că amu geo vremie e dascări nu mai bat prunși ală pântrucă așe o dat po domnu minister așeila carei are păstă tăce școlile gin ia. E numa placă tu și gesă dascări gi bătaie dacă și dară li așe or învâtat că ruptă gin rai și prunși nu dacă nui mai bați o țiră. E cum să bată li prunși dacă și să nui bată. Asta nu să și li șiu țarie binie lucru Noa și atunși șie să facă dascări. Sor tât gângit și și r găsît că porânce dată gi ministeri nui opreșce să și și întră li. Numa atăta lio trășcățiva dascări ge aș ginton și pre giparce să sor apucat și sală naicea prunșilor să bașorbl. Bgieți prunși când lor or spăriet on pic dapu după și înșieput să rădă că dară și să bat dascări ca să nu și li. Și cum zic sor bătut ca gi unu gintă li o trebit să și al binie gi o săptămână pă și i so cărpit obrazu la loc. nui cum o fost naince.

și apun când viniți la noi să șiți abolimentu să băgati gi și avieți grija când vă bănoți pă bulevardu Carol căi arie și lunecați gi numa vâ o țiră gi cap șiie vi lo dat și vâ acățați clopu în iel. și amu să nie trâmiceți aboșcă vinie Crășiuni și să fașbarem atita că șiu lo binie și grași nu nie trâmiceți

Al vostu
Iuân Nojiță

Colțul Banatului

Dela redacția noastră din Timișoara

— Opinia publică bănățeană este preocupată de procesul Lloyd — spelunca antiromânească zidită cu banii plugarilor bănățeni.

O impresie deosebit de penibilă a produs pledoaria fostului ministru Valer Roman, care pentru un blid de linte și-a vândut poate chiar și conștiința și a apărut interesele Lloyd-ului! De altfel, cozi de topor au existat întotdeauna...

— Un avocatul puțin ovrei, n'are prea multe procese — am putea spune chiar că n'are deloc — mă-nușce totuși zeci de mii de lei... pe care-i numără pe mese la ca-

fenea.

... Probabil traficul de influență este foarte rentabil. Ce zici moi lăncălă?

— Se așteaptă cu nerăbdare clarificarea situației dintr'o anumită organizație politică locală.

Acuzele ce s'au adus unor fruntași sunt prea grave, pentru a nu fi avut un puternic ecou în masa electorală.

— Se spune că unul dintre cei mai "teribili" luptători pentru românizarea baroului timișorean, — ar fi francmason.

Te poți aștepta!

NADLAC.

— Birăul cela „ocoș”, zilele trecute a fost foarte vesel: toate ușile dela „oraș” le-a trântit, de credeai că sâr din balamale, parcă el ar fi dat cu... colnicu'n lună! La procesul conceput de un cap bolnav, în care el a figurat ca martor, s'a plăns că cineva i-a mângălit casa. Gurile rele vorbesc că mângălitura s'a făcut în noaptea când el... în-aspeta Siroka ulița și... Buja-cul. Mă rog, nu ne-ar putea spune de ce n'a stat acasă să-și păzească „corcilul”?

— Al nostru „amic” Popa Niculae e din cale afară de bucuros pentru sentința prin care onoarea-i și fona-tă a fost reparată prin leul despă-gubirilor acordate... Ce să-i faci? Că doar avocații au răușit să-l scoată... ușă de biserică! În urma acestui fapt, prin sat a început să se vorbească despre înălțarea Popii Nicule la rangul de protopop. Drept li că și merită lucrul acesta!

SICULA

Unul dela Chereuș, atras proba-bil de timpul frumos de toamnă, ce fu până mai ieri, făcea mereu plim-bări dela Ineu la Sicula, trăgând clopotele sub urechea unei femei de aici. „Geaba mergi geaba te du-ci, căci cucoana se gândește la A-merica, nu la mata...”

BAIA DE CRIȘ

Duduia șefului de gară umblă în ruptul capului să se mărite. Lucru cunoscut de altfel, însă acum e ple-cată de un timp de acasă. Curios că a fost văzută plimbându-se prin Arad, cu unul dela societatea Mica. Bine, asta e în regulă și n'are ni-meni nimic de zis, dar cum stăm cu mecanicul care a distrat-o atât de bine de a trecut prin gară ca țiga-nul prin rai? Dar cu brățara aia de argint? Nu întrebăm însădar, ci pentru că aceste chestiuni ar trebui clarificate oarecum...

Paltoane pt. Dame

Cumpărați numai la firma

M E N C Z E R

fiind marfa lui mai ieftină și mai bună

ARAD, Palatul Fischer Eliza

POȘTA REDACȚIEI

Sicula. — Lung pentru săptămâna aceasta, merge pentru cealaltă. Nostra culpa!

Phaedrus. — Rugăm foarte mult a scrie numai pe o parte a hârtiei și a curăți unele litere la mașină. Aceasta pentru a ne scuti de munca recopierii materialului.

HALMAGIU

— Unul dela noi a făcut ce a fă-cut, că e tare amator de... oameni cari nu aud, ba chiar și de femei surde, adică expresia e prea tare. Să zicem dar, de femei făloase de o ureche. Urmarea acestei simpatii subite pentru astfel de lucruri par-don, de oameni, i-a prilejuit și o „bucurie” de cari alți oameni se bu-cură deabinelea. Dar el a avut și pare că va mai avea prilejuri de bu-curii... De, ce să-i faci capul face, capul trage.

— Petru cantorul, marele muzi-cant din Bodești, venind la târg la Arad și văzând că nu-i merg afa-cerile, s'a asociat cu un jidan din Arad și amândoi s'au apucat de șmecherii. Și n'au găsit pe altul să-l șmecherească ci tocmă pe grădina-rul Luciu din Hălmagiu. Drept e și aceea că acesta nu s'a lăsat și nu și-a lăsat magiunul mâncat de cei 2 șmecheri. Dar cantorul nu e la pri-mele lui șmecherii căci se pare că tot pentru astfel de lucruri i-așe cam făcut vânt dintr'o organizație de creștina. Dar nu-i nimic, se știe

PLEȘCUȚA

Un comerciant dela noi, mai bă-trân decât mai tânăr, s'a gândit to-tuși să se însoare. Dar a spus că nuntă nu face. De ce? Sau se teme ca la nuntă să nu-i fure cineva mi-reasa.

BRAD

Moșii nostri sunt îngăduitori și răbdători săracii, încât numai după multe suferințe caută să înlăture lanțul asupritor și să dea în acel ce asuprește. Sunt oameni foarte buni și plini de speranță că ceva va veni și-i va scăpa de rele. Eu cred totuși că mult vor mai avea desperat sâr-manii până afurisitul de jidov, me-dicul veterinar, va înceta să le mai stea pe cap. Acest parazit al Bra-dului are un lanț întreg de fărâde-legi săvârșite și cu toate aceste este privilegiat în fața multor cu merite mari. Mai anii trecuți la un bălcu un automobil al unui jidan venit să facă geșeft, aglomerat cu pari eșiți doi metri din corpul mașinei, a lo-vit calul unui nefericit Român. Șchiop, făcând calului o rană foarte mare, Nefericitul păgubaș s'a dus și a reclamat cazul la primărie unde s'a făcut o anchetă a cărei jude-cător a fost medicul veterinar, care după ce s'a făcut că examinează amănunțit rana, a exclamat:

„Nu este la ea nimic, puțină iod trebea și trecuță la el.” După a-celuta a întors apatele la cei de fa-ță și a zis: „Nu-i nimic, se știe

Milioane și victime

(Continuare din pagina I.)

Însoțit și de soția lui Csermak și peste tot au afirmat că soții Csermak au fost prezentați și dlui Seba — pe atunci ministru al Cehoslovaciei la București — care i-a primit admirabil și le-a pus la dispoziție automobilul legăției. A mai amintit Jan Kratochwill și de prieteni și personalități distinse cu cari lucrează pentru aducerea mai grabnică a banilor în țară... În altă parte Jan Kratochwill a afirmat că hârtiile de valoare există și că în scurt timp vor fi aduse, pe cale legală, în țară. El va veni atunci la Arad și va plă-ti pe toți creditorii. Afirmățiunile aceste le-a făcut înaintea multor creditori, a unui avocat din locali-tate, a croitoreselor dintr'un atelier arădani, iar unui pensionar, în vârstă de 70 ani — victimă și el! — i-a dat cuvântul de onoare că va fi plătit. Este interesant de notat că acest pensionar a văzut când Jan Kratochwill a ridicat bani din Arad. După aceste, Jan Kratochwill s'a înapoiat la București, iar creditorii arădani au rămas așteptând sosirea banilor din Cehoslovacia. Dar a tre-cut Septembrie și a venit Octom-brie, fără ca banii să sosească. A fost chemat la telefon — la consu-latul cehoslovac din Capitală, — de unul dintre creditorii principali și Jan Kratochwill s'a prezentat, promițând din nou. Evident, și luna Octombrie a trecut ca și Septembrie, fără sosirea banilor. În Noembrie, adică acum un an, Jan Kratochwill a fost iarăși la Arad, dar de data aceasta nu a mai făcut vizite credi-torilor. În schimb unul din creditori fiind încunostințat de sosirea sa la Arad, a trimis după el la locuința soților Csermak. Aici, Jan Kratochwill a fost găsit, desbrăcat la căma-șă, ascultând la patefon. (E oare-cum ciudată această atitudine a lui Jan Kratochwill în locuința soților Csermak, cari au o fată mare și aproape logodită cu altul...) I s'a comunicat invitația creditorului și a promis că-l va vizita. Dar n'a fă-cut-o. A doua zi, soții Csermak s'au prezentat creditorului, spunând că Ian Kratochwill a primit o telegra-mă și a trebuit să plece imediat la București. Un amănunt tot așa de interesant ca și celelalte, este faptul că înainte de arestarea soților Csermak, Jan Kratochwill de câte ori venea la Arad, era găzduit la el deși locuința li se compunea numai din 2 camere, iar ei erau... 7, soții și 5 copii. Cu ocazia acestor vizite, la Csermak acasă se organizau me-se demne de un Pantagruel.

Reportajul va continua în numă-rul viitor, când vom publica o scri-soare a lui Jan Kratochwill.

(r. b.)

CHERELUȘ

Gurile rele vorbesc prin comună, că onoratul casier comunal ar fi fost văzut măsurând drumul, cu caii și căruța pe șoseaua Sicula—Ineu. Măsurătoarea aceasta se zice că a fost admirabil făcută și că pri-măria n'a avut absolut nici o che-ltială cu ea... O fi, dacă așa se spune...

ATMOSFERĂ GREĂ!

De câțva timp, nu de mult, o at-mosferă grea planează asupra ora-șului. Circulă diferite șvonuri su-pra unor lucruri și oameni. Pe ori cine întrebi, se echivează dela răspuns. Toate aceste contribuie la încălcarea aerului cu praf de pușcă. Se pare însă că nu e departe timpul când atmosfera va exploda. Și său-metim cine e cel care arde mai tare

ZIT CĂ...?

Un comerciant din Hodîș a o comisie compusă din două — unul psiholog — ca să și că fata lui e sau nu îndră-gun de un țăran din sat?

Copii de azi.

„Copii, părinții tăi sunt sin-ceri, dar tu nu mai fii cineva în lume.”

Cumpăra RADIO

până nu ai văzut și ascultat
aparetele

SCHAUB

la magazinul

Ladislau Veres

Bdul Regele Ferdinand No. 47.

In depozit: AGA-BALTIC,
ZENITH, STANDARD,
ORION, IRON, etc.

Condițiuni de plată până la 18
rate lunare.

Telefon: 20-56.

CEIU VECHIU

... povestește despre un mecanic
locomotive sau automotoare —
... bine, după cum nu știm nici
... povestea e adevărată, însă e
... s'ar fi plictit de
... mereu de a fi mersu logodit nu
... cu automotoare și a trecut ca
... cu scaun la cap, la fete.
... obiceiul de a schimba automo-
... și-le-a păstrat și la fete, așa
... până acum a schimbat vre-o

... oi, dacă povestea e adevărată,
... rim cele multe înainte.

... line, paltoane de toamnă

Curăț și vocește

OSPODAR

ARAD

... Eminescu 4. Str. Stroescu 18.

LOCARE

... blocarea cadrelor ofițerești a
... în discuție o serie întreagă de
... și persoane, iar lumea are
... subiect de discuție: cine și
... ar trebui deblocat. Subiectul
... pretează la discuții lungi și
... inante... Nu ne „băgăm” deo-
... dată, ci arătăm că ni se scrie
... toarele: la fabrica de tricotate
... deblocată” o cucoană cu
... de 3000 lei lunar și cu un
... dela fabrică de alte 2000 lei.
... locarea ei ar trebui făcută în
... ul unui tînăr, care pe lângă
... de lucru ce ar aduce-o, ar fi
... și de patima certei și a gălă-

... uri și bijuterii din aur veritabil
... rețurile cele mai efine la firma
JOSIF REINER
... str. Colonel Pirici 8, în dosul
Teatrului Comunal.

ȘTI VOI...

... rățenia orașului — mai corect
... murdăria orașului — a fost
... stată pe larg în ședința de
... a comisiei interimare, când
... propus soluții și s'au luat ho-
... frumoase. Acum se vedem
... zarea. Dar nu despre aceste
... să scriem.

... ceiace s'a hotărît Mercuri e
... funcție de bani. Or, d. Bercovan,
... istrul de finanțe al municipi-
... asista așa de imposibil la dis-
... încât parcă i se puteau citi
... cuvintele:

— Puteți voi discuta cât voiți
... al nu-...

La medic

... medicul. — Îți trebuie odihnă;
... o muncă violentă. Ce meserie

... omului. — Sunt anarhist.

... medicul. — Ei bine, vreme de
... săptămâni nu mai...

Scrisori de dragoste și amor

Balada epistoalelor

— „Secreturi multe și... persoană juridică” —

Publicăm azi a doua scrisoare
din seria celor patru scrisori de
„dragoste” ajunse în posesiunea
noastră, și, din care cititorii s'au
delectat prima dată în săptămâna
trecută. În scrisoarea ce urmează,
autorul lor, își îmbată obiectul dra-
gostei cu „epistoale”. Dar să nu
stricăm farmecul scrisorii prin re-
zumatul nostru, care oricât ar fi de
precis, nu redă tot pitorescul pus de
autor în ele. Dăm prin urmare tex-
tul celei de a doua scrisori, datată
din 6 Noiembrie 1930:

„Dragă C...”

Ca continuare la epistoala mea
din 26 Octomvrie cu drag îți comu-
nic că până în prezent nici o episto-
lă eu nu am căpătat dela tine deci
te rog scriemi măcar că pentru ce
motiv teai supărat să știu și eu în ce
privință să-ți satisfac plăcerea
deoarece eu până în prezent cred
că nu ți'am făcut nici un rău din
care să poată relesse măcar un fel
de supărare î-mi pare foarte mult
rău tocmai pe tine că nu te credeam

că ești tocmai așa deoarece eu până
în prezent ți-am trimis aproximativ
6—8 epistole în care totdeauna te-
am a-mi răspunde la epistole dar
nici prin gând numi venea că nu o
să îmi răspunzi la nici o epistolă
deci vin a te ruga și în prezenta
epistolă a-mi comunica și motivul
din care nu ai putut să-mi răspunzi
la nici o epistolă sau tu nu ai primit
nici o epistolă dela mine. Atunci
te rog interesează-te la postă că
cine este ediotul acela de factor și
al amenda conform legii.

„Dragă C... în prezenta episto-
lă î-mi eu îndrăznesc și î-ți scriu că
în primul meu pas făcut pentru des-
coperirea secretului tău am reușit
al descoperi, deoarece tu tocmai în
prietena ta care te încrezi așa de
mult și nu este în tine față de dâ-
sa nu pot să ție înșir tocmai în
epistolă, dar o să-ți comunic perso-
nal, cu dânsa m'am întâlnit la Arad
lângă biserica Luterană când venea
dela tribunal. Eu aș fi mers și pe la
tine, dar din motivul că nici la o

epistolă nu mai comunicat nu mam
luat îndrăzneala. Totodată foarte
multe secreturi de ale tale lam pu-
tut descoperi prin prezenta perso-
nă, dacă dânsa va fi persoană juri-
dică. Te rog scriu cum o mai dai cu
iubitul tău Ioan, care în prezent se
află la Arad. Eu nu am crezut că
tu o să mă uiți pe mine niciodată,
vezi tu bine că eu măcar la 1. Săp-
tămână î-ți scriu, dar tu nu știu din
ce motiv de nu mai vrei să cores-
punzi cu mine.

Cred că la această epistolă îmi
vei răspunde. Sărut mâinele mamei
tale, surorilor tale, sărut pe P. iar
și î-ți zic serbus. Cu drag,...

După cum vedeți, dragostea din-
tre autorul scrisorii și fata dragă
inimei sale, începe să se infiripeze
și să progreseze... În scrisoarea
vitoare, autorul va pomeni și de o
fotografie, care însă la data când
scriu nu era gata deoarece numai
atunci se fotografiase. Dar aceste
le veți citi în săptămâna viitoare...

Primăria, bugetul și societățile culturale

O polemică din care toată lumea a eșit șifonată

Mai săptămâna trecută, Federa-
ția Societăților Culturale din Arad
— pe scurt FSCA — a publicat un
comunicat în care arăta că autori-
tățile nu sprijinesc bănește cultu-
românească locală și că primăria a
acordat două subvenții de câte
10.000 lei „Ligii Naționale a Femei-
lor Române din București” și revis-
tei „Cele Trei Crisuri” din Oradea.
Intr'un P. S. comunicatul FSCA-ei
arăta că primăria i-a acordat o sub-
venție de 10.000 lei. Deci comuni-
catul exponenților culturale arădane

Fuica...

Ea: Dragul meu în gazeta de azi
era un articol: „Cum poți să ajungi
până la 100 de ani”. Dece l-ai tăiat?

El: Ce era să fac? Mama, soacră
a vrut să citească și ea gazeta!

a lovit... Lovitura n'a rămas fără
răspuns, căci d. dr. Romulus Co-
țoiu, a publicat în ȘTIREA o „pre-
intimpinare” — numai ace ascuțite
pentru unii și pentru alții. Ca să nu
ne împungen am tras mânuși pe
mâini și scotem câteva pentru citi-
torii nostri,...

Primul ac e îndreptat contra con-
ducătorilor culturale românești. E
adevărat că acul e îmbibat cu o so-
luție anesteziantă, dar tot tot ac
rămâne. Dar să vedeți:

„În bugetul exercițiului curent —
spune preintimpinarea dlui dr. Co-
țoiu, din care cităm textual — pri-
măria municipiului la întocmirea
bugetului a înscris pentru fondul de
propagandă culturală, suma de lei
260.000 fără a preciza vreo sumă
cu destinație specială. Când buge-
tul a fost examinat în scop de apro-

bare, la minister, având în vedere
că „Liga Națională a Femeilor Ro-
mâne” și „Cele Trei Crisuri” depu-
seseră cereri la ministerul de inter-
ne prin care cereau înscriserea sub-
vențiilor pe seama lor și cum obți-
nuseră rezoluțiile în acest sens, ve-
rificatorul bugetului a înscris a-
ceastă sumă cu destinație specială.”

Cu alte cuvinte, d. dr. Coțoiu
spune că cei dela „Liga Națională a
Femeilor Române” și dela „Cele
Trei Crisuri” au fost mai harnici de-
cât arădani...

Preintâmpinarea dlui dr. Coțoiu,
nu se mulțumește a se război numai
cu prezentul ci se întoarce și la tre-
cut:

„Între domni semnatari ai comu-
nicatului FSCA se găsesc și foști
primari ai municipiului și personali-
tăți cari au avut un cuvânt greu la
conducerea primăriei. Ne luăm voin-
ță să arătăm că cu începere din anul
1930 până la anul 1934 subvențiile
pentru scopuri culturale au scăzut
mereu deși bugetele erau mai mari
iar de atunci subvențiile au crescut
atingând cifrele cele mai mari din
acești din urmă 8 ani, cu toată că
suma totală a bugetelor din acești
din urmă doi ani este mai redusă.”

Lichidând cu trecutul, în care
după cum s'a văzut mai sus, buge-
tele erau mai mari și subvențiile
mai mici, d. dr. Coțoiu, mai scoate
un ac — foarte ascuțit — pentru
prezent și face lucrul acesta vor-
bind de rostul subvențiilor. Și d. dr.
Coțoiu spune:

„Poate că greșesc, însă am so-
cotit și socotesc că subvențiile nu
trebuie să fie date cu scopul de
constitui partea importantă pentru
bunul mers al instituțiilor ce pro-
fită de ele, ci doar să fie un sem-
nal atențiunii din partea autorită-
lor, baza principală a sumelor ne-
cesare pentru existența lor să o ia
din sursele de alimentare prevăzute
în statutele referitoare.”

Restul nu mai importă, dar di-
cele de mai sus rezultă că românii
din zilele noastre n'a părăsit ide-
lul străvechi: să se nască bursie
să trăiască funcționar și să moară
pensionar. Evident, toate dela Sta-
și oare până când?

Dela alte comentarii...

LOTERIA DE STAT

a început

LOTERIA 15-a

Gândiți-vă la nenumeratele câștiguri de Lei 6,000.000 și Lei
1,000.000 împărțite în Ardeal la marea tragere finală din 15
Octomvrie

Cumpărați imediat lozul ce
va poale aduce noroc!

Cu 200 lei puteți

câștiga UN MILION

Lămuriri

Pretențiile național-țărăniștilor-Democrație în căluș-Guvern neutru de alegeri

Dela redacția noastră din București

Va să zică de câțiva timp — cam la cronică noastră precedentă — s'au lansat cu multe abilități, se pare că începe să prindă mai multă insistență. De altfel și ziarele au fost impanate în câte un loc discret o listă a probabilităților miniștrilor a viitor cabinet. Și acest cabinet e, ca ați bănuț, e o emanație a partidului național-țărănesc. Cu toate cuvintele, tot sbuciumul de 5 ani de zile se va rezolva ca o simplă chestiune de familie. Pleacă liberalii, vin țărăniștii și invers. Acedouă organizații politice se pare au luat țara în antrepriză — la o itație oarecare — ca pe un lucru art. Ba, ca să nu răcnească nimeni nicăieri mai vâra și călușul în gură o forma stărei de asediu ca să-i bușe toată revolta. Și, le fac aște în numele unei democrații „generis”, o concepție nouă a ora libertății, o drămușcă fiecare pă interesele superioare ale parului și o servesc cu buline ca pe doctorie.

Dar se mai pune o chestiune: în tutea cărui merit cer cu atâtea punctată aroganță, țărăniștii putea? Căci după cât ne aducem minte dacă se va aplica principiul „eranității votului apoi, liberalii pă patru ani de dramatică guver-

Rentele improprietății pentru plata datoriilor din REFORMA AGRARĂ le cumpărați cel mai avantajos la

BANCA

Goldschmidt

Arad, Strada Eminescu No. 4.

la completări necesare.

Un numărul trecut a lua BRAVO! cauza grabei cu care a fost redactat s'au strecurat două erori. Grave dar de natură să prezinte lum lucrurile de cum sunt și au în realitate.

Una, în nota privitoare la discuțiile dintre Cărbăș și Stefan Moș. Aci trebuie să precizăm că d. Cărbăș nu cu Mocsay a stat de băci cu complicele acestuia, cu Costian Cristea din Cluj. Și acesta a desbatere i-a cerut bani:

— Dă-mi te rog încă o mie de lei rumut ca să am cu ce merge să și, zău, îți voi fi recunoscător...

Alte două eroare sau mai bine zis primare greșită a fost în notița Agriș. S'a omis să se precizeze traiul bun dintre notar și subar se datorește acestuia din urmă, deci a subalternului care are cărima la limbă.

Am arătat aceste pentru buna legere a lucrurilor.

TRU

Îmbătă, 13 Noembrie, orele 9 a la teatrul comunal DUDUCA ASTITA, comedie de Ion Sân-giu. O reprezintă turneul oficial Teatrului Național din Cluj. Îmbătă, 27 Noembrie, orele 9 a, la teatrul comunal, Teatrul onal din București, în turneu de ersare a dramaturgului Ion Caragiale, va reprezenta co-la NOAPTE FURTUNOASA. Pentru ambele reprezentații, bi-se găsească la Librăria Diecezană.

nare stau în această privință mult mai bine ca național-țărăniștii. Dacă partidul dlui Mihalache pretinde puterea în virtutea sprijinului ce l-a acordat — din calcule meschine — dlui Tătărescu, apoi chestiunea se schimbă. Dar combinațiile de bucatărie a dlui Mihalache & Co nu interesează țara decât în ceia ce privește meschinăria acestui calcul. Apoi, cunoscute fiind fricțiunile din sinul partidului dlui Mihalache, atât dușurile pe cari i le servește d. Maniu prin ciracii săi, cât și mângăerile schimbătoare ce-i vin dela puținii partizani ce-i mai are în Moldova (escepție făcând jidanii cari nu se pot încadra decât aici) e înodolnică încrederea că i s'ar putea încredința, tam-nesam, formarea guvernului. Național-țărăniștii se frământă după guvernare, ignorând parcă, o grea răstoacă de sărit. E

CASTANE INVIZIBILE.

Un brutar a cerut — nu vrem să-i facem protecție pentru că nici numele nu i-l cunoaștem — ca primăria să-i dea autorizație pentru a-și instala în cinci puncte ale corsoului vânzători de cornuri. Cereea i-a fost respinsă în baza unei ordonanțe mai vechi, care interzice vânzarea de alimente pe corso.

Da... e bine, însă peste drum de hotelul Central și în dreptul biserică minorite sunt două cuptoare cari coc și vând castane...

Este scuizabil faptul că primăria nu le-a văzut până acum, pentru că ele apar numai seara și din bunăvoința uzinei electrice nu se prea vād...

Noi, totuși le semnalăm...

NL-A CONVINS...

Zilele trecute ne-a vizitat la redacție inginerul Finescu și cu ocazia aceasta ne-a informat că am fost rău informați. Și ca să ne dovedească lucrul acesta ne-a arătat un certificat de absolvirea liceului, în care se arată că-i ortodox creștin, iar dintr'un alt certificat ne-a dovedit că e de naționalitate român. Admitem deși nu ne-a arătat și extrasul de naștere, cum a făcut în cel privește pe Păcuraru despre care am scris că-i ungur...

În ce privește angajații streini, inginerul Finescu ne-a spus că face ce vrea și angajează oameni cari se pricep. Poate să fie adevărat în fond, dar la Arad e o situație specială: e așezat lângă granița ungurească și toată lumea ar trebui să se poarte astfel încât pe granița majoritatea muncitorilor și angajaților să fie români. Și aceasta și din motive de siguranță și din demnitate românească.

Nu știm însă dacă inginerul Finescu este de aceeași părere cu noi. Nu de altceva dar ca să nu ne contrazică...

vorba de alegerile generale. Înainte de calculele negustorești ale dlui. Madgearu & Cie mai sunt și aceste nenorocite de alegeri cari, în orice caz nu prea se arată a se inclina spre calculele dlui Madgearu, cămașa dlui Mihalache și cravata roșie a drului Lupu. Așa că alegerile se pare că vor fi o mare decepție pentru național-țărăniști și pentru aceasta se feresc de un guvern neutru de alegeri, cerând pentru ei patronarea lor. Cu alte cuvinte, să dai mielul să-l păzească lupul. Deșii partizanii dlui Mihalache nutresc această speranță și o colportază asidu și discret — pentru a-i da o mai mare însemnătate — totuși se pare că factorul constituțional nu le va încredința această misiune, așa că guvernul neutru de alegeri se pare că va fi în curând o realitate.

e. h. n.

CINEMA SAU...

La filmul „L-am cunoscut în luna Maiu” care a rulat la Urania, rolurile principale fiind deținute de Jeanette Macdonald și Edy Nelson, păcatele ne-au așezat înaintea alor trei cucoane. Una din ele mai văzuse filmul, iar alta fusese la Paris la expoziția internațională. A treia a fost — alături de noi — victima celorlalte două. Cucoana care mai văzuse filmul ne-a stricat toată plăcerea descriind cu voce tare scenele următoare dând și amănunte din viața intimă Jeanetei Macdonald. Cu toată supărarea ce ne-a produs-o, ținem să mulțumim cucoanei pentru că ne-a lămurit asupra originii artistei: este nepoata fostului prim-ministru englez Macdonald... Să trăești cucoană că fără matală muream și nu știam lucrul acesta! Și era păcat să ne prăpădim iacă numai așa fără să știm a cui nepoată-i artistă cu voce argintie...

Cealaltă cucoană care fusese la expoziția dela Paris nu scăpa nici o scenă de stradă în care se arăta capitala Franței pe timpul lui Napoleon III fără să ne lămurească și să precizeze că și azi e așa... Printre picături, cucoana escursionistă ne-a mai delectat și cu amănunte de modă — evident feminină — și asupra celor ce se poartă la Paris.

Și gurile cucoanelor se concureau amarnic spre disperarea noastră și invidia celei care le însoțea, mai amarnic decât dacă ar fi fost adunate la un ceas de flecăreală muierască... Asta probabil pentru că erau la cinematograful și voiau să arate cine-s ele, mă rog frumos.

Ehei, că nu știm cum le cheamă că le-am cere să ne plătească prețul biletului de intrare la spectacolul ce ni l-au mâncat cu flecărelele lor!

Dar nu-i nimic, ne mai întâlnim noi...

Cele mai frumoase bijuterii, cea-sornicele cele mai precise, tacă-muri și obiecte pentru cadouri la

COLOMAN HARTMANN

BIJUTIER

Arad, Palatul Minorităților.
Prețuri solide.

LAPSUS LINGUAE.

Mercuri la ședința comisei intermare, d. Vulpe vorbind despre modificarea bugetului, a spus:

„Brevetarea bugetului...”

D. dr. Coțoiu a adăugat:

Da, modificarea e brevetată!

Desigur, dar nu se știe pentru cine...

ZAU?

Ziarul „Dimineața” de Miercuri, într-o corespondență din Timișoara scrie, vorbind de nărușul jubila al ziarului „Stirea” din Arad, următoarele:

Ziarul „Stirea” din Arad, care-și are însă redacția principală în capitala Banatului... adică în Timișoara.

Ciudad, noi suntem în Arad dela apariția „Stirei” și n'am văzut redacția mereu în Arad, dar n'am știut că cea principală e în Timișoara și că ziarul dlui Martin e ziar bănățean, cum scrie corespondentul „Dimineții”. Acum ne-am lămurit și suntem mulțumiți.

Lovasberényi

vechiul și vestitul restaurant s'a deschis sub directa conducere și supraveghere a d-lui Lovasberényi.

LICHIDEAZA...

Societatea SIAB, despre care au circulat atâtea știri lichidează... Luni era să se țină adunarea generală care să hotărească lichidarea, dar a lipsit delegatul ministerului de finanțe. Lipsa aceasta e curioasă, după ce în prealabil la București s'a hotărât ca'n comisia de lichidare să figureze, în afară de delegatul statului, dnii dr. R. Coțoiu, și dr. T. Bărbăței... Foarte bine, dacă societatea nu merge să lichideze. Dar atunci cum rămâne cu procesul ce SIAB — condusă de liberali — l-a intentat contra ziarului „Granița”? Și cum rămâne cu unul dintre conducători care pentru a se aranja la București, va face un drum la Praga?

BRAVO!

apare în fiecare săptămână

Director:

SIMION MICLEA

Telefon: 10—83

Redacția și administrația:

ARAD, Bdul Carol No. 12.

Redacția și administrația din

BUCUREȘTI:

Piața Lahovary Nr. 5 et. III

ore de birou: 2—4 și 7—8

d. m.

ABONAMENTE:

În oraș: 150 lei anual

În județ: 120 lei anual

Pentru: instituțiuni publice, societăți industriale și comerciale, întreprinderi și firme: 1000 lei anual.

JUCAȚI CU INCREDERE LA

Loteria de Stat

COLECTURA OFICIALA

Sediul Central: Cluj, Reg. Maria 46.

Arad: I. Olariu, Str. Bratianu 3.

Telefon 21—86